

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
Ліцею № 142 м. Києва
протокол від 30.08.2021 №1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ директора Ліцею № 142 м. Києва
від 01.09.2021 № 115
_____ Ірина СІЛЬВЕСТРОВА

ПОЛОЖЕННЯ

**про моніторинг якості освіти та освітньої діяльності у
Ліцеї № 142 м. Києва**

ПОЛОЖЕННЯ
про моніторинг якості освіти та освітньої діяльності у
Ліцеї № 142 м. Києва

I. Загальні положення

- 1.1 Дане Положення регламентує порядок, процедуру і форми проведення контролю якості освітнього процесу на рівні ліцею у вигляді моніторингу (далі – моніторинг).
- 1.2. Нормативно-правовою основою моніторингу оцінки якості освітнього процесу є: Конституція України, закони України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, інші закони, укази Президента України від 20.03.2008 № 244/2008 “Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні”, “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти” 04.07.2005 № 1013, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України, Статут Ліцею № 142 м. Києва, Стратегія розвитку закладу.
- 1.3. Це Положення спрямоване на підвищення якості освіти, активізацію та удосконалення діяльності закладу.
- 1.4. Внутрішній моніторинг діяльності є складовою частиною системи освітнього моніторингу, яка передбачає збирання (первинні дані), оброблення (аналіз і оцінка якості освіти), зберігання (формування і ведення бази даних) та розповсюдження інформації про стан освіти (адресне забезпечення користувачів статистичною й аналітичною інформацією), прогнозування на підставі об’єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості надання освітніх послуг закладом та ефективності функціонування освітнього процесу в цілому, формування завдань, тестів іншого інструментарію для оцінки якості освітнього процесу з методичними рекомендаціями.
- 1.5. Під контролем у вигляді моніторингу розуміється діагностичний контроль, у результаті якого вивчаються умови, процес, результати освітньої діяльності з метою виявлення їх відповідності законодавчим, нормативно-правовим, інструктивно-методичним документам про освіту.
- 1.6. Моніторингові дослідження проводяться робочою й моніторинговою групами.
- 1.7. Положення поширюється на усіх працівників ліцею та учасників освітнього процесу.

II. Мета проведення моніторингу

Мета внутрішньоліцейного моніторингу:

- підвищення якості надання освітніх послуг, формування позитивного іміджу, престижності та конкурентоспроможності закладу загальної середньої освіти;
- створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу: виявлення і підтримка обдарованої молоді, підняття престижу творчих педагогів;
- впровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти й форм організації освітнього процесу;
- активізація роботи адміністрації і педагогічного колективу закладу загальної середньої освіти, вироблення навичок контрольної-аналітичної діяльності, самооцінки та саморегуляції;
- удосконалення управління закладом загальної середньої освіти, вироблення і корегування управлінських рішень, планування і прогнозування розвитку закладу загальної середньої освіти.

III. Об'єкти внутрішньоліцейного моніторингу

Освітнє середовище та управлінська діяльність:

- здоров'язберігаючий аспект, безпека життєдіяльності, охорона праці;
- ресурсне забезпечення (фінансове, матеріально-технічне, санітарно-гігієнічне);
- навчально-методичне забезпечення (освітні програми; використовувані підручники, посібники та інша навчальна література);
- кадрове забезпечення;
- інформаційне забезпечення;
- академічна доброчесність.

Освітній процес (педагогічні працівники та здобувачі освіти):

- планування освітнього процесу;
- зміст освітньої діяльності;
- впровадження освітніх інновацій;
- розвиток професійної компетентності педагогів;
- аналіз стартового, проміжного та підсумкового контролю за рівнем навчальних досягнень учнів;
- робота з обдарованими дітьми;
- соціально-психологічний супровід освітнього процесу;
- участь батьків, громадськості в освітньому процесі.

IV. Суб'єкти, які беруть участь у підготовці та проведенні моніторингу

Участь у підготовці та проведенні моніторингу беруть:

- суб'єкти, які проводять моніторинг (робоча та моніторингова групи ліцею);
- суб'єкти, які здійснюють науково-методологічний супровід моніторингу;
- суб'єкти, які залучаються до опитування, спостереження або виконання письмових робіт (завдань) моніторингу на етапі проведення дослідження (далі – учасники дослідження).

Суб'єктами моніторингу виступають:

- робоча і моніторингова групи,
- адміністрація ліцею,
- органи учнівського самоврядування,
- батьківська громада.

Ініціаторами моніторингу є адміністрація закладу, органи самоуправління ліцею.

Суб'єктами, які здійснюють науково-методологічний супровід моніторингу, виступають:

- методична рада,
- адміністрація закладу.

Учасниками дослідження є:

- здобувачі освіти закладу;
- педагогічні працівники;
- батьки, інші законні представники здобувачів освіти.

V. Форми та методи моніторингу

Форми проведення моніторингу:

- безпосереднє одержання інформації від учасників дослідження (за допомогою спостереження, інтерв'ювання тощо);
- опосередковане одержання інформації від учасників дослідження (у письмовій та/або електронній формі, із залученням експертів тощо);

- одержання інформації без залучення учасників дослідження (за допомогою вивчення документації, статистичної або оперативної інформації тощо).

Моніторинг може проводитися з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, у тому числі дистанційно. Під час проведення дослідження можуть використовуватися фронтальна, групова або індивідуальна робота учасників дослідження.

VI. Процедура підготовки та проведення моніторингу

6.1. Робочою групою розробляється Програма моніторингу (далі – Програма). Програма оприлюднюється у будь-який спосіб, визначений суб'єктом моніторингу та узгоджений з ініціатором моніторингу (за його наявності).

6.2. У Програмі визначаються мета і завдання, суб'єкти, об'єкти, форми та методи, індикатори, умови (у тому числі місце проведення), процедури проведення відповідного моніторингу, порядок визначення результатів моніторингу, строки та форми узагальнення результатів моніторингу, а також оприлюднення результатів моніторингу (інформування про них). До Програми додається графік проведення моніторингу.

6.3. Моніторинг проводиться в терміни, зазначені у Програмі. При визначенні термінів проведення моніторингу суб'єкт моніторингу враховує можливі ризики, пов'язані з надмірним навантаженням на здобувачів освіти та педагогічних працівників внаслідок збігу кількох контрольно-вимірювальних заходів (зовнішнє незалежне оцінювання, державна підсумкова атестація тощо).

6.4. Моніторинг проводиться державною мовою, крім випадків, коли для досягнення цілей моніторингу доцільним є його проведення іноземною мовою, яка вивчається у ліцеї. Проведення моніторингу іншою мовою, крім державної, має бути обґрунтовано в Програмі.

6.5. Проведення моніторингових досліджень здійснюється у 3 етапи:

I етап – підготовчий, передбачає постановку мети, визначення об'єкта спостереження, встановлення термінів проведення моніторингу, вивчення відповідної літератури, підбір інструментарію.

II етап – практичний: збір інформації через проведення співбесід, тестувань, анкетувань, відвідування уроків, проведення контрольних, тестових робіт, позакласних заходів.

III етап – аналітичний: аналіз і систематизація інформації, розробка рекомендацій та пропозицій, формування висновків.

6.6. При проведенні моніторингу перелік учасників дослідження (із зазначенням категорій учасників освітнього процесу та їх чисельності) оприлюднюється не пізніше, ніж за десять днів до початку його проведення, у будь-який спосіб, визначений суб'єктом моніторингу та узгоджений з ініціатором моніторингу (у разі потреби).

6.7. При проведенні моніторингу адміністрація ліцею створює належні умови для його проведення, зокрема надають необхідні приміщення, матеріально-технічні ресурси, забезпечують відповідне пристосування для осіб з особливими освітніми потребами (у разі необхідності), вносять зміни у графік освітнього процесу.

6.8. Загальне керівництво та контроль щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на адміністрацію ліцею.

6.9. Організація роботи щодо здійснення внутрішнього моніторингу покладається на голову методичної ради ліцею.

- 6.10. Робота з проведення внутрішнього моніторингу здійснюється методичною радою ліцею.
- 6.11. Педагог має можливість обрати один із запропонованих видів моніторингу.
- 6.12. Моніторингові дослідження вчитель координує та узгоджує з керівником моніторингової групи, головою методичної ради, адміністрацією ліцею.
- 6.13. Для проведення моніторингових досліджень використовуються тільки апробовані технології (інструментарії).
- 6.14. Педагогічні працівники несуть відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу, зазначених у даному Положенні протягом всієї своєї діяльності.
- 6.15. Керівник моніторингової групи несе відповідальність за дотримання критеріїв здійснення моніторингу на рівні своєї спільноти.
- 6.16. Результати моніторингових досліджень педагогів узагальнюються за формою, затвердженою методичною радою та погодженою спільнотою вчителів. Узагальнення моніторингових досліджень на рівні ліцею проводить методична рада.
- 6.17. Аналіз та обговорення підсумків моніторингових досліджень проводиться щороку на засіданнях предметних кафедр, методичної та педагогічної ради ліцею.
- 6.18. Матеріали моніторингових досліджень зберігаються протягом року, а підсумкові – протягом навчання учнів, з якими проводиться моніторинг.
- 6.19. Підсумки моніторингу підбиваються двічі на рік (за результатами I семестру, навчального року). Підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах. Дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях предметних кафедр, нарадах при директору, засіданнях методичної ради ліцею, педрадах. За результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи.
- 6.20. Моніторингові дослідження можуть проводитись з учнями, педагогічними працівниками ліцею, за згодою батьків та громадськості.
- 6.21. Моніторинг може проводитись як під час освітнього процесу, так і в позаурочний час.

VII. Функціональні обов'язки учасників моніторингу ліцею

Керівництво ліцею:

- розробляє і втілює внутрішньоліцейну систему моніторингу якості освіти і виховання;
- встановлює і затверджує порядок, періодичність проведення моніторингових досліджень;
- визначає шляхи подальшого розвитку ліцею.

Робоча група:

- планує, розробляє Програму (формулює проблеми, що досліджуватимуться; визначає мету та завдання моніторингу; розраховує і формує вибірки, визначає критерії і показники оцінювання результатів дослідження тощо);
- ініціює дослідження;
- координує, проводить моніторингові дослідження.

Моніторингова група:

- збирає інформацію;
- вивчає інформацію;
- аналізує результати моніторингу;

- узагальнює результати моніторингу;
- веде облік результатів моніторингу;
- оприлюднює результати моніторингу на сайті;
- розробляє рекомендації з усунення виявлених недоліків.

Класний керівник:

- проводить контроль за результатами навчальної діяльності кожного здобувача освіти;
- своєчасно повідомляє батьків про результати підсумків;
- своєчасно подає інформацію для проведення моніторингу.

Учитель-предметник:

- визначає й аналізує рівень навчальних досягнень учнів з предметів за результатами тестування, контрольних зрізів, підсумків за семестри, навчальний рік;
- визначає шляхи підвищення навчальних досягнень учнів;
- своєчасно подає інформацію для проведення моніторингу.

VIII. Права та обов'язки учасників моніторингового дослідження

8.1. Участь учасників освітнього процесу у внутрішньому моніторингу якості освіти є добровільною.

8.2. Учасники дослідження повинні:

- дотримуватися вимог проведення моніторингу, про які вони були поінформовані;
- виконувати інструкції осіб, які проводять моніторинг, щодо процедури моніторингу;
- виконувати завдання, оформляти виконану роботу згідно з правилами, визначеними в інструкції до неї;
- після завершення часу, відведеного для виконання письмової роботи (завдання), повернути матеріали моніторингу особам, які проводять моніторинг;
- дотримуватися правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності; виконувати роботу (завдання) на робочому місці, визначеному суб'єктом моніторингу.

8.3. Учасникам дослідження, які залучені до проведення моніторингу, забороняється:

- приносити до місця проведення моніторингу небезпечні предмети і речовини, що становлять загрозу для життя і здоров'я людини;
- заважати іншим учасникам дослідження виконувати письмову роботу (завдання);
- спілкуватися в будь-якій формі з іншими учасниками моніторингу протягом часу, відведеного для виконання письмової роботи (завдання), якщо інше не передбачено Програмою;
- псувати майно установи чи організації, у приміщенні яких проводиться моніторинг, чи майно осіб, які перебувають у цьому приміщенні;
- виносити за межі місця проведення моніторингу матеріали моніторингу (якщо процедурою моніторингу, визначеною в Програмі, передбачено збереження конфіденційності матеріалів моніторингу);

8.4. У разі порушення учасником вимог проведення зовнішнього моніторингу, внаслідок чого може бути поставлено під сумнів надійність результатів моніторингу, учасник не допускається до проведення моніторингу або його видаляють з місця проведення моніторингу. Якщо порушення виявлено під час або після проведення моніторингу, робота учасника вилучають з розгляду суб'єктом моніторингу.

ІХ. Принципи, види та засоби моніторингу

Принципи, на яких повинен базуватися внутрішньоліцейний моніторинг:

- гуманістична спрямованість – створення обстановки доброзичливості, довіри, поваги до особистості, неможливості використання результатів досліджень для застосування будь-яких упереджених дій до учасників освітнього процесу;
- об'єктивність – уникнення суб'єктивних оцінок, створення рівних умов для всіх учасників освітнього процесу;
- системність – комплексний підхід до вивчення різних аспектів життя закладу загальної середньої освіти, опрацювання та аналіз результатів досліджень;
- валідність – відповідність пропонованих контрольних завдань змісту навчальної програми, чіткість критеріїв виміру і оцінки, дотримання визначених процедур проведення та опрацювання результатів;
- надійність результатів, що означає можливість підтвердження позитивних і негативних результатів різними способами контролю; шляхом повторного контролю, який проводять інші особи;
- врахування психолого-педагогічних особливостей шляхом диференціації контрольних та діагностичних завдань;
- рефлексія, що проявляється в аналізі та оцінці отриманих результатів на всіх рівнях управління, здійсненні самоаналізу і самооцінки.

Види внутрішньоліцейного моніторингу:

- за цілями проведення:
- інформаційний (регулярний збір інформації на визначені теми з різних джерел, зокрема, із законодавчих актів, положень, наказів, методичних видань, класних журналів, сайтів освітніх установ та громадських організацій, що дозволяє скорегувати програму розвитку закладу загальної середньої освіти, навчальні плани);
- діагностичний моніторинг (збирання та узагальнення інформації за певними показниками з метою вивчення конкретних освітніх проблем (визначення рівня навченості учнів конкретної вікової групи, вимірювання рівня сформованості конкретних компетентностей, особистісного розвитку учнів, готовності школи до профільного навчання тощо).
- управлінський (відстеження й оцінка ефективності, наслідків і вторинних ефектів прийнятих рішень, розроблених програм).

За засобами, що використовуються:

- педагогічний (дидактичний, освітній, виховний) (вивчення рівня навченості та якості виховання учнів, якості змісту освіти, якості викладання, умов, що забезпечують можливості навчання, виховання та самовиховання особистості);
- психологічний (вивчення пізнавальної сфери, емоційної рівноваги, моральних якостей особистості);
- ресурсний (визначення обсягів та якості забезпечення закладу освіти матеріально-технічними, фінансовими, науково-методичними та іншими ресурсами);
- кадровий (вивчення якості педагогічного складу ліцею, процесу та результатів підвищення кваліфікації ними);
- управлінський (оцінювання якості та ефективності управління ліцеєм).

X. Рекомендовані напрямки моніторингових досліджень

A. Загальний рівень

- Моніторинг рівня навченості здобувачів освіти різних вікових груп
- Моніторинг стану викладання предметів інваріантної складової навчального плану
- Моніторинг впровадження освітніх інновацій

Б. Локальний рівень

- Моніторинг адаптаційних процесів здобувачів освіти 5 класу до умов навчання в ліцеї

В. Індивідуальний рівень

- Моніторинг професійної педагогічної компетентності вчителя (атестація)
- Моніторинг розвитку пізнавальної сфери та особистісного розвитку здобувачів освіти

XI. Обов'язкові для ліцею компоненти бази даних моніторингових досліджень

- Загальні відомості про ліцей (дата заснування, форма власності, юридична адреса, телефон, електронна адреса, мова навчання, профіль навчання, відомості про атестацію).
- Матеріально-технічна база ліцею (кількість навчальних кабінетів, забезпечення технічними засобами навчання, забезпечення комп'ютерною технікою, забезпечення електронними засобами освітнього призначення).
- Кадрове забезпечення закладу освіти (кількісний склад педагогічних працівників, освітньо-кваліфікаційний рівень, розподіл за віком, за педагогічним стажем, кваліфікаційними категоріями, аналіз руху кадрів, результати атестації педагогічних кадрів).
- Контингент здобувачів освіти (мережа класів, віковий склад, поглиблене вивчення предмета, розподіл за профілем навчання, працевлаштування випускників 11 класу, рух учнів).
- Результативність освітнього процесу (динаміка навчальних досягнень здобувачів освіти у розрізі класів та предметів, результати ДПА 9-х, 11-х класах, динаміка нагородження випускників 9-х та 11-х класів, результати участі учнів ліцею в олімпіадах, турнірах, конкурсах, спортивних змаганнях).
- Методична робота, вдосконалення професійної педагогічної майстерності вчителя (аналіз підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, аналіз їхньої участі у методичній роботі, конференціях, семінарах, майстер-класах).
- Охорона життя та безпека життєдіяльності (динаміка наявних випадків травмування дітей під час освітнього процесу та в позаурочний час, стан наявних травмувань серед педагогів).
- Робота соціально-психологічної служби (адаптація учнів 5 класу до навчання в основній школі, процес психологічного становлення здобувачів освіти під час навчання в ліцеї).
- Робота з батьками та громадськістю (склад сімей учнів, соціальний статус).

XII. Звітність про результати внутрішньоліцейного моніторингу та періодичність його проведення у ліцеї

- Інформація про кадрове забезпечення закладу освіти (вересень)
- Інформація про контингент учнів (вересень)
- Інформація про матеріально-технічну базу ліцею (вересень)
- Інформація про рівень навченості учнів ліцею за результатами навчання у I, II семестрах та за рік (січень, червень)

- Інформація про рівень навченості здобувачів освіти ліцею за результатами навчання у I, II семестрі та за рік у розрізі навчальних предметів (січень, червень)
- Інформація про результати моніторингу професійної компетентності вчителя (січень, лютий)
- Інформація про динаміку навчальних досягнень учнів у розрізі нульового, контрольного та підсумкового заміру знань із предметів навчального плану (вересень, грудень, травень)
- Інформація про результати моніторингу стану викладання предмету (предметів) інваріантної складової навчального плану (червень)
- Інформація про результати державної підсумкової атестації 9-х та 11-х класах (червень)
- Інформація про результати участі учнів ліцею у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах (грудень-квітень)
- Інформація про результати участі учнів у ЗНО з української мови, математики, історії України (травень)
- Інформація про результати участі учнів у ЗНО за результатами щорічного Офіційного звіту УЦОЯО про проведення зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти (серпень)

XIII. Нормативно-правове забезпечення внутрішньоліцейного моніторингу

- Модель моніторингу якості освіти у закладі освіти системи загальної освіти міста Києва
- Ліцейне Положення про внутрішній моніторинг (на основі типового Положення)
- Інструкції про проведення моніторингу на підставі обраних критеріїв та показників оцінювання
- Форми інформаційних бланків, види комп'ютерних програм для внесення і обробки даних

XIV. Рекомендовані технології та інструментарій

Моніторинг рівня навченості здобувачів освіти

Мета. Підвищення рівня навчальних досягнень учнів шляхом їх постійного вивчення, аналізу результатів та цілеспрямованого коригування.

Завдання моніторингу:

- дослідження якості знань здобувачів освіти та їх відповідність Державному стандарту загальної середньої освіти;
- виявлення та аналіз чинників, що впливають на рівень успішності здобувачів освіти;
- підтримка мотивації навчання;
- виявлення обдарованих здобувачів освіти, підтримка їх інтелектуального розвитку;
- нагромадження даних для порівняльного аналізу діяльності здобувачів освіти та класних колективів;
- дотримання вчителями орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в системі загальної середньої освіти з предметів інваріантної складової навчального плану;
- прогнозування на основі отриманих даних тенденцій розвитку навчального закладу.

Прогнозовані результати:

1. Отримання об'єктивної інформації про якість знань здобувачів освіти з базових дисциплін у закладі в цілому, окремих класів та кожного учня.

2. Коригування освітнього процесу та його методичного забезпечення на основі результатів досліджень.

3. Упровадження тестових технологій проведення підсумкового контролю знань у закладі загальної середньої освіти.

Об'єкт моніторингу. Рівень навчальних досягнень учнів із предметів інваріантної частини навчального плану.

Предмет: динаміка зміни рівнів навченості (на – *видалити*) протягом кількох етапів моніторингових досліджень.

Напрямки моніторингу:

- моніторинг результативності навчання;
- предметний моніторинг;
- дослідження результативності участі учнів у Всеукраїнських, обласних, районних, міських олімпіадах, турнірах, конкурсах МАН;
- результати зовнішнього незалежного оцінювання учнів 11-х класів.

Інструментарій моніторингу:

- діагностичні контрольні роботи;
- результати тематичного та підсумкового оцінювання;
- статистична документація;
- спостереження;
- анкетування;
- інтерв'ю;
- кваліметричні таблиці.

При визначенні навчальних досягнень здобувачів освіти аналізу підлягають:

- характеристика відповіді учня (елементарна, фрагментарна, неповна, логічна, доказова, обґрунтована, творча);
- якість знань (правильність, повнота, осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність);
- ступінь сформованості загальнонавчальних (навчально-організаційні, навчально-інтелектуальні, навчально-інформаційні, навчально-комунікативні) і предметних умінь та навичок;
- рівень оволодіння розумовими операціями (вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки тощо);
- ступінь самостійності учнів у навчальній діяльності;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти та розв'язувати проблеми, формулювати гіпотези);
- самостійність оціночних суджень.

Вказані компоненти покладені в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень: початкового, середнього, достатнього і високого.

Це Положення може підлягати доповненню або змінам за рішенням методичної ради Ліцею № 142 м. Києва.

Розроблено робочою групою

Підгурська В.Б., заступник директора з НМР; Меньшикова Н.М., голова ПК